

1STE PRINCIPIËLE GOEDKEURING NIEUWE BEREKENINGSWIJZE PV- BIJDRAGE HUURDERS

////////////////////////////////////
datum: | contactpersoon: | bijlagen:
20 oktober 2022 | Woningkenmerken.wonen@vlaanderen.be | 1
////////////////////////////////////

Het Grondwettelijk Hof vernietigde het principe van de terugdraaiende teller voor eigenaars van zonnepanelen met een digitale meter. Vanaf 1 maart 2021 draait de digitale meter niet meer 'virtueel' terug. Het werkelijke voordeel van de zonnepanelen voor de sociale huurder met een digitale meter is vanaf dan gelijk aan het 'zelfverbruik', dus de gelijktijdig gebruikte zonnestroom.

De Vlaamse Regering nam op vrijdag 7 oktober een principiële beslissing rond de nieuwe berekeningswijze voor de PV-bijdrage van huurders. Dit is dus nog niet definitief. Dit wijzigingsbesluit is nu naar de Vlaamse Toezichtcommissie en de Raad van State voor advies. Wij informeren u opnieuw als dit besluit definitief is. We verwachten het definitieve besluit in januari 2023.

U leest in dit document over:

- Achtergrond
- Principes nieuwe berekeningsmethodiek
- Meetgegevens bij woningen met een PV-installatie
- Hoe rekent u de PV-bijdrage voor 2021 en 2022 af?

1 ACHTERGROND

In het arrest nr. 5/2021 van 14 januari 2021 heeft het Grondwettelijk Hof de compensatieregeling bij PV-installaties uitgerust met een digitale teller vernietigd. Concreet betekent dit dat de afname en injectie op dergelijk toegangspunt op het elektriciteitsnet elkaar niet langer opheffen, zoals wel het geval is bij een mechanische Ferrarismeter die terugdraait.

Dit heeft impact op de berekening van het PV-forfait. Een huurder betaalt immers – in het huidige berekeningskader – een forfaitaire bijdrage gebaseerd op het normatieve verbruik volgens zijn gezinsgrootte, ervan uitgaande dat de PV-installatie dit verbruik op jaarbasis levert. Het elektriciteitsnet wordt hierbij gebruikt om het teveel aan geproduceerde stroom tijdelijk op te slaan en een huurder kan deze 'zonnestroom' op een later moment opnieuw afnemen.

Bij een digitale teller gaat dit principe niet langer op: enkel de ogenblikkelijk gelijktijdige gebruikte zonnestroom of het "zelfverbruik" geeft de huurder een financieel voordeel. De stroom die van het net (later) afgenomen wordt, wordt gefactureerd als grijze reststroom. De vergoeding die u kunt vragen aan uw huurders in een woning met een PV-installatie moeten we dus aanpassen aan deze nieuwe realiteit. Het wettelijke kader werd hiervoor nu uitgewerkt.

2 PRINCIPES NIEUWE BEREKENINGSMETHODIEK

2.1 PV-BIJDRAGE VOOR ZELFVERBRUIK

2.1.1 Algemeen principe

De periodieke vergoeding wordt niet langer forfaitair bepaald op basis van het normatieve verbruik voor een bepaalde gezinsgrootte, maar wordt berekend op basis van **het werkelijke verbruik van de hernieuwbare energiebron** door de huurder. Bij een PV-installatie gaat het dan om het aandeel van de geproduceerde stroom die de huurder effectief heeft verbruikt (het zelfverbruik van energie).

De **vergoeding is gelijk aan 90% van het zelfverbruik**, uitgedrukt in kWh, verrekend aan:

- het tweevoudig sociaal tarief nacht per kWh (inclusief btw), voor huurders die recht hebben op het sociaal tarief (beschermd afnemers). Per kwartaal bepaalt de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) dit tarief.
- Voor huurders die elektriciteit afnemen aan een commercieel/normaal tarief (niet-beschermd afnemers) wordt een tarief samengesteld door het tweevoudig sociaal tarief nacht per kWh (inclusief btw), te verhogen met een aantal parameters die de CREG gebruikt binnen de vastlegging van het sociaal tarief, maar die niet relevant zijn voor niet-beschermd klanten. Zo wordt er geen plafonnering toegepast, wordt de federale bijdrage/accijns en de energiebijdrage aangerekend en worden de regionale transmissie en distributiekosten opgenomen. Op deze manier wordt het laagste commerciële tarief geldig op dat moment gereconstrueerd vanuit het sociaal tarief.

Voor beide categorieën afnemers houdt dit tarief een financieel voordeel in. De PV-bijdrage ligt daardoor lager dan wat de huurder normaal zou betalen om eenzelfde hoeveelheid stroom van het net te halen. Voor de periode maart 2021 tot augustus 2022 geeft de PV-bijdrage met deze referentietarieven een voordeel van 27% à 34% tegenover het sociale (dag)tarief of het markttarief.

2.1.2 Aftopping van PV-bijdrage volgens investerings- en andere kosten

De huidige geldende vergoeding die u vraagt aan huurders wordt nu begrensd op de totale jaarlijkse kosten die een sociale huisvestingsmaatschappij of woonmaatschappij draagt. Dit gaat van de afschrijving van de investeringen tot de financierings-, beheers-, onderhouds- en herstellingskosten.

Volgende verfijningen zijn opgenomen:

- U mag provisies aanleggen voor toekomstige grote onderhouds- en herstellingswerken.
- Verliezen die in een bepaalde periode zijn ontstaan door deze beperking mag u verrekenen in de daaropvolgende periodes.
- Opbrengsten (zie o.a. injectie, zie 2.2) moet u aftrekken. Maar, u moet ze niet verrekenen als u deze opbrengsten gebruikt voor nieuwe investeringen in hernieuwbare energie, om mogelijke verliezen van bestaande installaties op te vangen of om een voordeel toe te kennen aan huurders die niet genieten van hernieuwbare energie.

2.2 INJECTIE

De geïnjecteerde stroom, namelijk de geproduceerde elektriciteit van de PV-installatie die de huurder niet zelf heeft verbruikt en die op het distributienet wordt geplaatst, komt u toe als eigenaar van de installatie. U kan deze reststroom vermarkten via een terugleververgoeding, verkopen aan een energiegemeenschap, aan energiedelen doen of iets anders. De opbrengst van niet-verbruikte stroom komt dus niet de huurder ten goede.

Hiervoor zal u zich moeten registreren als netgebruik op het injectiepunt van de woning. De huurder blijft de gebruiker van het afnamepunt, maar kan niet langer een teruglevercontract (op het injectiepunt) afsluiten.

Bent u niet de eigenaar van de installatie, maar een derde partij-investeerder? Dan kunt u onderling contractuele afspraken maken over de toewijzing van de injectie en de opbrengst die daaruit voortvloeit.

2.3 TOEPASSING NIEUW KADER

2.3.1 Bestaande en nieuwe PV-installaties met een digitale meter

Voor alle (nieuwe en bestaande) PV-installaties met een digitale meter geldt de nieuwe berekeningsmethodiek met terugwerkende kracht **vanaf 1 maart 2021**. Het arrest van het Grondwettelijk Hof werd op die datum gepubliceerd en bepaalt dat bij woningen met een digitale meter het compensatiemechanisme tussen injectie en afname vanaf dan niet langer toegepast wordt.

Doordat de nieuwe berekeningsmethode een beroep doet op werkelijk verbruiken, zult u de nodige productiemeters op PV-installaties moeten installeren (zie punt 3). Daarnaast moet de geïnjecteerde stroom gekend zijn om het zelfverbruik te berekenen.

Er is een **overgangperiode** voorzien zodat u de nodige stappen kunt ondernemen om meters te plaatsen en de technische infrastructuur te installeren om deze meetgegevens te verwerken. **Tot eind 2023** kunt u de forfaitaire berekening gebruiken in afwachting van de volledige implementatie van de nieuwe berekeningswijze.

Deze forfaitaire berekening legt het zelfverbruik vast op 25% van het normatief verbruik volgens de gezinsgrootte en verdeelt dit over de vier kwartalen van jaar volgens de typische zoninstralingsverdeling (zie punt 4). Het aandeel zelfverbruik is hierbij laag ingeschat om zeker geen overschatting te hebben en u aan te moedigen snel de nodige stappen te zetten.

2.3.2 Bestaande PV-installaties met een terugdraaiende teller

De nieuwe berekeningswijze geldt alleen voor woningen met een digitale meter. Huurders van een woning die met een Ferrarimeter is uitgerust, blijven een vergoeding betalen op basis van de huidige berekeningswijze tot de maand volgend op het installeren van een digitale meter. De overgang naar de nieuwe berekeningsmethodiek volgt dus het ritme van de uitrol van de digitale meter.

3 MEETGEGEVENS BIJ WONINGEN MET EEN PV-INSTALLATIE

Om het zelfverbruik te bepalen, zal u verschillende meetgegevens moeten combineren. De gelijktijdig verbruikte stroom of het zelfverbruik is immers gelijk aan **het verschil tussen 1) de totale productieopbrengst van de PV-installatie en 2) de geïnjecteerde productieopbrengst** op het net.

Voor de eerste component, de productieopbrengst van de installatie, bent u **verplicht een aparte productiemeter voor de PV-installatie te plaatsen**.

Om het zelfverbruik te bepalen, kan u verschillende bronnen van meetgegevens hanteren zoals deze van een gecertificeerd monitoringssysteem, de data van de digitale meter zelf of de gegevens van de distributienetbeheerders. Bijvoorbeeld: de totale productieopbrengst via de productiemeter en meetgegevens over de op het net geïnjecteerde productie via de digitale meter, aangeleverd door de distributienetbeheerder.

Algemeen verwachten we dat met de verdere uitrol van digitale meters het aanbod aan slimme toepassingen zal toenemen die zich toespitsen op het in kaart brengen en verhogen van het zelfverbruik. Momenteel kan u al de functionaliteiten van de digitale meter gebruiken via de gebruikerspoorten (P1 en/of S1) om de verbruiksgegevens via een energiebeheersysteem in kaart te brengen. Uiteraard kan u ook opteren om zelf een gecertificeerd monitoringssysteem te plaatsen.

3.1 KADER VERWERKING GEGEVENS

U bent aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de meetgegevens nodig voor het bepalen van de vergoeding voor hernieuwbare energie.¹ U bent ook gemachtigd relevante meetgegevens op te vragen bij de distributienetbeheerder. Deze gegevens mag u niet gebruiken voor andere doeleinden dan voor de berekening van de vergoeding.

3.2 TYPE METERS

Meetinstrumenten voor verbruiksgegevens moeten voldoen aan de vereisten opgenomen in het Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest van de VREG.

Voor installaties kleiner dan 100 kVA geldt minimaal **een nauwkeurigheid van klasse A** (huishoudelijk gebruik) volgens bijlage 5 Kilowattuurmeters (MI-003) van het koninklijk besluit van 15 april 2016 betreffende meetinstrumenten.

3.3 PLAATSIING PRODUCTIEMETER

3.3.1 Bestaande en nieuwe PV-installaties met een digitale meter

Installaties die in gebruik worden genomen vanaf 10 juni 2022 moeten bij het plaatsen van de installatie onmiddellijk uitgerust worden met een productiemeter.

Installaties die u in gebruik nam voor 10 juni 2022 moeten uiterlijk binnen drie maanden na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van dit besluit worden uitgerust met een productiemeter. We verwachten deze publicatie in het voorjaar van 2023.

3.3.2 Bestaande PV-installaties met een terugdraaiende teller

Voor woningen uitgerust met een Ferrarimeter bent u verplicht een productiemeter te voorzien op de PV-installatie binnen de drie maanden na de plaatsing van de digitale meter.

¹ Dit gebeurde via een decreetsaanpassing op 6 mei 2022.

4 HOE REKENT U DE PV-BIJDRAGE VOOR 2021 EN 2022 AF?

Algemeen wordt de vergoeding voor het zelfverbruik van de PV-installatie aan de huurder doorgerekend via maandelijkse voorafbetalingen met een jaarlijkse afrekening.

We informeerden u met de [nieuwsflash van 20 mei 2021](#) en [het Woonnetbericht van 22 december 2021](#) over de invloed van de digitale meter op het PV-forfait. We raadden u daarbij aan de voorschotten vanaf dan structureel bij te sturen naar 1/3de van het bedrag om het verschil bij afrekening te beperken.

Doordat er eind 2021 nog geen duidelijkheid was over de bijsturing van de berekeningsmethodiek kon u nog niet afrekenen voor kalenderjaar 2021. Op basis van de principes uit het voorliggend kader kan u nu de afrekening van 2021 en 2022 voorbereiden.

Waar mogelijk kan u het nieuwe kader retroactief toepassen vanaf 1 maart 2021. In de meeste gevallen zal u – door het ontbreken van de nodige meetgegevens – de forfaitaire overgangsregeling moeten gebruiken die standaardwaarden voor het zelfverbruik vastlegt.

Het is van groot belang dat u zicht heeft op welk tarief u de sociale huurder aanrekent.

4.1 SOCIAAL OF NORMAAL TARIEF?

In de huidige berekeningsmethodiek speelde het onderscheid tussen het sociaal en normaal tarief slechts beperkt. Enkel voor de uitzondering bij een 'te grote' PV-installaties wordt het teveel aan prosumentarief ten opzichte van een installatie voor normatief verbruik in mindering gebracht bij huurders met een normaal tarief. Mogelijk heeft u dus nu (nog) geen zicht op het tarief.

Maar, in de nieuwe berekeningsmethodiek is het erg belangrijk volgens welk tarief (sociaal of normaal) u de PV-bijdrage berekent. De tarieven liggen structureel anders. U zal de huurder moeten bevragen of hij recht heeft op het sociaal tarief en voor welke periode als hij van het meest gunstige PV-tarief wil genieten.

Een huurder kan zijn persoonlijke situatie raadplegen via de webdienst van de FOD Economie: [Sociaal tarief voor energie](#). Voor verdere vragen neemt u best contact op met het Contact Center of de Cel Sociale Energie van de FOD Economie

De te gebruiken tarieven voor sociaal en samengesteld normaal tarief vindt u als bijlage 1.

4.2 VOOR PV-INSTALLATIES MET MEETGEGEVENS

Als u het zelfverbruik kan bepalen via beschikbare gecertificeerde productiegegevens en het injectievolume voor de verhuurperiode van de woningen, kan u de PV-bijdrage bepalen voor de periode vanaf 1 maart 2021. Voor afrekening van 2022 moet u wachten op de meetgegevens tot 31 december 2022.

Voor de eerste 2 maanden van 2021 werkt u met de forfaitaire berekening volgens het huidige kader (terugdraaiende teller). Daarvoor kan u het rapport "PV-forfait" in Woningkenmerken gebruiken met een aangepaste periode tot 1 maart 2021.

4.3 VOOR PV-INSTALLATIES ZONDER MEETGEGEVENS

Tot 31 december 2023 kan u, bij het ontbreken van de meetgegevens, het zelfverbruik forfaitair verrekenen volgens de gezinsgrootte. Onderstaande tabel geeft deze waarden per kwartaal weer.

Als u wel het zelfverbruik op jaarbasis kan bepalen, maar niet de onderverdeling per kwartaal kan meten, wordt dit forfaitair vastgesteld zoals in de meest rechtse kolom van de tabel.

Periode	Forfaitaire waarden zelfverbruik voor gevallen zonder meetgegevens		Verdeling van het zelfverbruik voor gevallen zonder kwartaalonderverdeling
	Basis	Verhoging per persoon*	Aandeel van gemeten jaarverbruik
Kwartaal 1	49 kWh	10 kWh	13%
Kwartaal 2	153 kWh	31 kWh	41%
Kwartaal 3	137 kWh	27 kWh	37%
Kwartaal 4	36 kWh	7 kWh	10%

* met hoofdverblijfplaats in de woning

5 MEER INFORMATIE?

Met vragen kunt u terecht bij de helpdesk woningkenmerken op woningkenmerken.wonen@vlaanderen.be.

Bijlagen

Bijlage 1: tarieven (onder voorbehoud van definitieve goedkeuring)